

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, https://tm.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022- - Nr.

TEIKIMAS DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Teikiame Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 29 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas).

Projektu siekiama gerinti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos efektyvumą ir didinti teikiamų paslaugų kokybę, atsižvelgiant į šiai sričiai skiriamą finansavimą.

I. Sprendžiama problema	Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje ¹ iškeltas kokybiškos teisinės pagalbos tikslas (198, 199 punktai), o Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano ² 8.5.2 papunktyje numatyta priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemos kokybės ir efektyvumo didinimo, atsižvelgiant į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemos efektyvumą ir kokybę įvertinančią galimybių studiją, joje pateiktas išvadas bei kitus ir valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemos stebėsenos duomenis ³ .
II. Siūlomos priemonės	Projektu siūloma: 1) siekiant antrinės teisinės pagalbos sąlygų aiškumo, nustatyti vieną turto ir pajamų lygį antrinei teisei pagalbai gauti (šiuo metu nustatyti du); 2) užtikrinant antrinės teisinės pagalbos efektyvumą, papildyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindus ir patikslinti asmenų, turinčių teisę į antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, sąrašą; 3) numatyti priemones valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kokybės gerinimui, papildant Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos koordinavimo tarybos funkcijas (teikti pasiūlymus dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kokybės gerinimo), Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos funkcijas (organizuoti apklausas, siekiant įvertinti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kokybę), Lietuvos advokatūros funkcijas (bendradarbiauti su Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, teikti

¹ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, patvirtina Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“.

³ Vyriausybės strateginės analizės centro 2022 m. atliktoje Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos efektyvumo ir kokybės vertinamojoje galimybių studijoje pastebėta, kad esama valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistema yra gerai veikianti, tačiau prasčiau įvertinta kriterijų, susijusių su teisinio atstovavimo kokybės užtikrinimu, grupė. Žmogaus teisių stebėjimo instituto apžvalgoje „Žmogaus teisės Lietuvoje 2020 – 2021 m.“ taip pat pažymėta, kad viena iš esminių problemų, nuo kurios kenčia valstybės garantuojamos teisinės pagalbos paslaugos, išlieka jų kokybė.

	<p>siūlymus Teisingumo ministerijai dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tobulinimo, dalyvauti organizuojant advokatų, kurie teikia antrinę teisinę pagalbą, mokymą ir teikti rekomendacijas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo konkrečiose srityse);</p> <p>4) išspręsti praktikoje pastebėtus teisinio reguliavimo taikymo trūkumus. Kadangi pareiškėjai nespėjo per Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme (toliau – VGTPĮ) numatytas 5 darbo dienas pateikti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai trūkstantus dokumentus, reikalingus sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, ar metinę asmens pajamų ir asmens (šeimos) turto deklaraciją, reikalingą antrinės teisinės pagalbos teikimo pratęsimui, siūloma nustatyti ilgesnius terminus. Siekiant pašalinti teisinio reguliavimo spragą ir užtikrinti efektyvią gynybą kasacinės instancijos teismo procese, kai pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesai vyko kaltinamajam nedalyvaujant, siūloma numatyti, kad antrinė teisinė pagalba kasacinės instancijos teismo procese šiuo atveju teikiama ne tik įprasta tvarka (pagal nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, prašymą), bet ir pagal nurodyto asmens gynėjo, kai ginamojo raštu išreikštos valios nėra, prašymą. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir nepilnamečių interesų tinkamo užtikrinimo, siūloma įtvirtinti, kad nepilnamečiai antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas turi teisę gauti ir, kai jie traukiami administracinėn atsakomybėn. Taip pat siūloma atsisakyti antrinės teisinės pagalbos išlaidų, kai teisinė pagalba buvo teikiama bylose dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvenciją dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – Hagos konvencija), grąžinimo, atsižvelgiant į Hagos konvencijos 26 straipsnį ir tai, kad tokie procesai yra išimtinai susiję su nepilnamečių vaikų interesų gynimu.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Papildomų valstybės biudžeto lėšų 2023 m. nereikės.</p> <p>2024 m. sisteminiams antrinės teisinės pagalbos kokybės gerinimo priemonėms (antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų mokymams, specializacijos skatinimui ir užmokesčio didinimui) preliminariai planuojamas lėšų poreikis sudarys apie 1 250 000 Eur.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Teikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba atitiks savo paskirtį – bus efektyvesnė ir kokybiškesnė.</p>

Projektu įgyvendinamos Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatos (198, 199 punktai).

Projektu įgyvendinamas Europos Komisijos 2022 m. balandžio 27 d. Rekomendacijos (ES) 2022/758 dėl žurnalistų ir žmogaus teisių gynėjų, užsiimančių visuomenine veikla, apsaugos nuo akivaizdžiai nepagrįstų ar piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų (strateginių ieškinių dėl visuomenės dalyvavimo) 27 punktas.

Projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos⁴, 4 punktu, Projekto poveikio vertinimas nėra atliekamas.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrines lietuvių kalbos normas.

⁴ Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

Projektas buvo pateiktas derinti Finansų ministerijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Generalinei prokuratūrai, Nacionalinei teismų administracijai, Teisėjų tarybai, Lietuvos advokatūrai ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai. Darbo tvarka Projektas derintas su Lietuvos savivaldybių asociacija ir savivaldybėmis. Pastabos, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertintos derinimo pažymoje. Darbo tvarka suderintos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktos pastabos, toliau jos neteikiamos.

Projektas taip pat buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje. Atskirų konsultacijų su visuomene nebuvo.

Dėl Projekte numatytų teisinio reguliavimo priemonių buvo diskutuojama Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos koordinavimo taryboje.

Projektą parengė Teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės (l. e. p. vadovė Aurelija Giedraitytė, tel. 860769523, el. p. aurelija.giedraityte@tm.lt, vyresnioji patarėja Neringa Keršienė, tel. 867185662, el. p. neringa.kersiene@tm.lt) vyresnioji patarėja Vaida Rudėnaitė (tel. 867186277, el. p. vaida.rudenaite@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 29 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 16 lapų.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
3. Aiškinamasis raštas, 6 lapai.
4. Atitikties lentelė, 1 lapas.
5. Derinimo pažyma, 2 lapai.
4. Suinteresuotų institucijų raštai, 19 lapų.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Vaida Rudėnaitė, tel. +37067186277, el. p. vaida.rudenaite@tm.lt